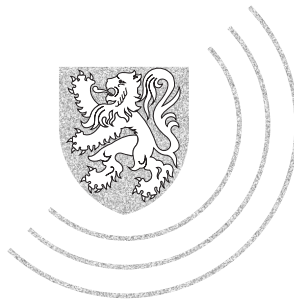

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2003-2004

26 maart 2004

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**– van de heren Jef Van Looy, Erik Matthijs, Jan Laurys, Gerald Kindermans
en Jos De Meyer en mevrouw Gisèle Gardeyn-De Bever –**

betreffende de sectorale lozingsvoorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties

VOORSTEL VAN DECREET

**– van de heren Jef Van Looy, Erik Matthijs, Jan Laurys, Gerald Kindermans, Jos De Meyer
en mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever –**

**houdende wijziging van bijlage 5.3.2. van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995
houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne,
wat de sectorale lozingsvoorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties betreft**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening
uitgebracht door de heer Jos Bex**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer Jacques Timmermans.

Vaste leden :

de heren Gerald Kindermans, Jan Laurys, Erik Matthijs,
Jef Van Looy ;

de heer Jacques Devolder, mevrouw Dominique Guns, de
heren Patrick Lachaert, Paul Wille ;

de heer Jean Geraerts, mevrouw Marleen Van den Eynde,
de heer Frans Wymeersch ;

de heren Jacky Maes, Jacques Timmermans ;

de heer Johan Malcorps ;

de heer Jos Bex.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever,
de heren Mark Van der Poorten, Jan Verfaillie ;

de heer Louis Bril, mevrouw Anny De Maght-Aelbrecht,
de heren Guy Sols, Gilbert Van Baelen ;

mevrouw Niki De Gryze, de heren Pieter Huybrechts, Jan
Penris ;

de heren Bruno Tobback, Jan Van Duppen ;

mevrouw Vera Dua ;

de heer Herman Lauwers.

Zie :

2242 (2003-2004)

- Nr. 1 : Voorstel van resolutie
- Nr. 2 : Amendementen

Zie ook :

1949 (2003-2004)

- Nr. 1 : Voorstel van decreet
- Nr. 2 : Verslag

INHOUD

	Blz.
I. TOELICHTING DOOR EEN INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET .	4
II. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET EN VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE	5
II.1. Eerste reacties op het voorstel van decreet (vergadering van 12 februari 2004)	5
II.2. Standpunt van de Vlaamse regering over het voorstel van decreet en repliek van de indiener (vergadering van 4 en 11 maart 2004)	5
II.3. Voortzetting van de bespreking (vergadering van 18 en 23 maart 2004)	8
III. WIJZIGING VAN DE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE	11
IV. EINDSTEMMING	11
TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE	12

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening behandelde op 12 februari 2004 en op 4, 11, 18 en 23 maart 2004 het voorstel van decreet van de heren Jef Van Looy, Erik Matthijs, Jan Laurys, Gerald Kindermans en Jos De Meyer en mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever houdende wijziging van bijlage 5.3.2. van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne, wat de sectorale lozingsvoorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties betreft (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-04, nr. 1949/1*).

Het voorstel van decreet werd op 23 maart 2004 ingetrokken na de stemming over het voorstel van resolutie van dezelfde indieners over de sectorale lozingsvoorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-04, nr. 2242/1*), dat na de indiening op 18 maart 2004, in samenhang met het voorstel van decreet werd behandeld.

I. TOELICHTING DOOR EEN INDIENER VAN HET VOORSTEL VAN DECREET

De heer Jef Van Looy geeft in de vergadering van 12 februari 2004 toelichting bij het voorstel van decreet. De indiener stelt vooreerst dat het vrij uitzonderlijk is dat een voorstel van decreet een besluit van de Vlaamse regering wil wijzigen, maar dat er toch precedentes zijn. In dit geval wordt voorgesteld een bijlage bij VLAREM II te wijzigen.

Op het einde van de vorige legislatuur besliste de Vlaamse regering uit voorzichtigheid een vrij strenge norm aan te houden voor het chemisch zuurstofverbruik (CZV) van het effluent van mestverwerkingsinstallaties (besluit van de Vlaamse regering van 19 januari 1999).

Tijdens deze legislatuur werden heel wat discussies gevoerd en hoorzittingen gehouden over mestverwerking en over de 100%-verwerkingsplicht, onder meer naar aanleiding van een recente wijziging van het mestdecreet (bij decreet van 12 december 2003, *Parl. St. Vl. Parl. 2002-03, nr. 1695/1-7* in samenhang behandeld met nrs. 1643/1-4 en nr. 1888/1). Er moet daarbij wel een onderscheid gemaakt worden tussen de verplichting om 100 percent of minder van het bedrijfsmatig mestoverschot te verwerken enerzijds en anderzijds de volledige verwerking (100 percent) van elke kubieke meter mest die moet worden verwerkt.

Wat dat laatste betreft, is het voor de indieners duidelijk dat er geen Beste Beschikbare Techniek (BBT) bestaat voor de 100%-verwerking van varkensmest. Dat blijkt uit een onderzoek uitgevoerd door het kenniscentrum voor BBT van de VITO (Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek) in opdracht van het Vlaamse Gewest. Een BBT is een techniek die op bedrijfsschaal bewezen is, de beste milieuresultaten geeft en redelijk is qua kostprijs. De technische haalbaarheid op bedrijfsvlak van de 100%-verwerking is volgens dat onderzoek niet bewezen. Het knelpunt is het verkrijgen van een loosbaar effluent, conform VLAREM II, bijlage 5.3.2., 24bis. Er zijn weliswaar firma's die beweren een installatie te kunnen bouwen die aan de lozingsvoorwaarden voldoet, maar er zijn nog geen meetgegevens beschikbaar die dit staven. De ervaring leert de heer Jef Van Looy dat constructeurs vaak dergelijke uitspraken doen vooraleer de technische haalbaarheid op bedrijfsvlak effectief is aangetoond.

Het grote knelpunt is de CZV-parameter in het effluent. De huidige beschikbare mestverwerkings technieken hebben bij het lozen minder problemen met zware metalen, fosfaat en (organische, ammoniakale of nitraat-) stikstof, en ook niet met de parameter voor biologisch zuurstofverbruik (BZV). Er is wel een probleem met de organische stoffen die door de natuur slechts zeer traag of niet worden afgebroken. De afbraak van bepaalde plant-aardige vezels verloopt zo traag dat het afbraakproces in de natuur zelfs niet kan worden gemeten. Een component van de CZV-parameter (refractair CZV) is zelfs niet afbreekbaar en blijft als vezel in de natuur aanwezig.

Tijdens een hoorzitting in de commissie in juli 2003 werd door de heer Roger Dijkmans van de VITO – op een vraag van de indiener over de functie van het CZV in de natuur – geantwoord dat na biologische zuivering de hoeveelheid CZV nog relatief weinig invloed heeft op de zuurstofvraag van het milieu (*Parl. St. Vl. Parl. 2002-03, nr. 1643/2*). Dat geldt volgens de heer Jef Van Looy zeker voor de refractaire component.

Bij het bepalen van de norm in 1999 werd de norm voor de lozing van het effluent van waterzuiveringsinstallaties overgenomen. Afvalwater heeft echter een totaal andere samenstelling dan mestvloeistof en bovendien wordt het huishoudelijk afvalwater voortdurend en vaak tientallen malen verdund (WC, douche, bad, keuken) en meestal nog samen met regenwater afgevoerd. Ook in de industrie bestaat nog de praktijk van verdunning van afvalwater.

Wanneer de heer Jef Van Looy de historiek van de sectorale normen bekijkt, stelt hij vast dat in alle industriële sectoren de normen de laatste decennia mee geëvolueerd zijn met de beschikbare technologie en de draagkracht van de ondernemingen. Dat is ook de eigenlijke betekenis van BBT, het gaat om de beste beschikbare technologie die geen overdreven kosten met zich meebrengt. De inspanningen om de huidige CZV-norm te halen, verdubbelen echter grosso modo de verwerkingsprijs per kubieke meter mest en hypothekeren daardoor de economische haalbaarheid van de mestverwerking. Andere sectoren mogen veel ruimere normen halen dan de 125 mg/l die aan de mestverwerkingsinstallaties worden opgelegd. Het lid citeert uit een tabel van het studiebureau EDW. Wasserijen mogen gaan tot 700 mg/l indien ze op oppervlaktewater lozen. Voor de petrochemie ligt de CZV-norm voor lozing op oppervlaktewater op 1.000 mg/l en voor de reiniging van wagens en binnenschepen wordt de norm van 1.200 mg/l gehanteerd. Voor de gistfabrieken bedraagt de norm 5.000 mg/l. De spiritusnijverheid kan zelfs gaan van 26.000 tot 42.000 mg/l afhankelijk van de melasse die als basis wordt gebruikt.

Vele mestverwerkingsinstallaties kunnen operationeel zijn maar slagen er niet in om continu de norm van 125 mg/l te halen, ook al omdat de samenstelling van mest varieert, zelfs bij mest van dezelfde dieren. Het voorstel van de indieners is de CZV-waarde voor lozingen in niet-brak water op te trekken tot 1.000 mg per liter. Er bestaan nu technieken, zoals het gebruik van actiefekoolfilters, die deze norm haalbaar maken. Op termijn zullen die, zoals in andere sectoren, verder evolueren en zal een lagere CZV-waarde wellicht mogelijk zijn. De voorgestelde maatregel moet de mestverwerking echter op korte termijn technisch en daardoor economisch haalbaar maken. Naast de opgelegde percentages mestverwerkingsplicht, die recent werden gewijzigd, moeten ook de technische voorwaarden voor mestverwerking haalbaar en betaalbaar zijn.

II. BESPREKING VAN HET VOORSTEL VAN DECREET EN VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

II.1. Eerste reacties op het voorstel van decreet (vergadering van 12 februari 2004)

De heer *Jacques Timmermans* verwijst op zijn beurt naar de hoorzittingen over mestverwerking en naar de tussenkomsten van de vertegenwoordi-

gers van de VITO en het ingenieursbureau EDW over de lozingsvoorwaarden voor mestverwerkingsinstallaties. Bij het lid en bij andere leden van de meerderheid bestaat de bereidheid om een eventuele aanpassing van de norm te bekijken, maar dan wel op voorwaarde dat de minister en zijn administratie kunnen bevestigen dat er geen nadelige gevolgen zijn voor het milieu. De heer *Jacques Timmermans* laat verder opmerken dat het – gelet op de door de heer Jef Van Looy aangehaalde technologische ontwikkelingen en hun invloed op de normen – de voorkeur verdient om de eventuele wijziging door de minister in VLAREM II te laten opnemen. De norm kan dan onder invloed van de ontwikkelingen op een meer eenvoudige wijze worden aangepast.

Ook de heer *Ludo Sannen*, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, heeft bedenkingen bij de juridische formulering van het voorstel van decreet, dat een bijlage bij een besluit van de Vlaamse regering wijzigt. Het zou volgens de minister legistiek correcter zijn de voorwaarden in een decreet op te nemen. Die oplossing heeft echter het reeds vermelde nadeel dat voor elke wijziging van de voorwaarden de procedure van decreetgeving moet worden doorlopen.

De heer *Jef Van Looy* repliceert dat er precedents zijn van decreten die besluiten van de Vlaamse regering wijzigen. De bedoeling van de indieners van het voorstel van decreet is echter in eerste instantie om de discussie over de lozingsnormen te openen. Belangrijk is dat er snel een oplossing op het terrein komt en niet via welke weg die oplossing wordt uitgewerkt.

De *minister* zal tegen een volgende vergadering het standpunt van de Vlaamse regering vragen. De Vlaamse Milieumaatschappij werd reeds gevraagd een advies uit te brengen over het voorliggende voorstel tot wijziging van de lozingsnorm. Indien dat gunstig is, kan de wijziging worden opgenomen in een herziening van VLAREM. De minister vermeldt tot slot dat een nieuwe reeks wijzigingen van VLAREM binnenkort op de Vlaamse regering zal worden besproken.

II.2. Standpunt van de Vlaamse regering over het voorstel van decreet en repliek van de indiener (vergadering van 4 en 11 maart 2004)

– Standpunt van de regering

In de vergadering van 4 maart 2004 deelt de heer *Jef Tavernier*, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking, het

standpunt mee dat de Vlaamse regering op 20 februari 2004 heeft ingenomen over het voorstel van decreet.

Het voorstel van decreet gaat ervan uit dat de CZV-norm niet gehaald kan worden door toepassing van de BBT, dat de normen voor de mestverwerking strenger zijn dan die van vergelijkbare sectoren, dat een versoepeling van de CZV effluent-norm geen grote milieuproblemen tot gevolg zou hebben en weinig invloed heeft op de zuurstofvraag van het milieu. De ingenomen stellingen zijn volgens de nota aan de Vlaamse regering echter ten zeerste te betwifelen.

De verwijzing naar de stelling van de vertegenwoordiger van de VITO dat de CZV-waarde niet kan gehaald worden door toepassing van de BBT is allerm minst correct. Immers onder hoofdstuk 8.4 van de BBT-studie van de VITO omtrent mestverwerking – waaraan de betrokkene meewerkte – staat te lezen dat de normen van de richtlijn Stedelijk Afvalwater wel degelijk haalbaar zijn. Enkel inzake de stikstofnorm wordt een bedenking gemaakt omtrent de haalbaarheid. De norm zoals opgenomen in de richtlijn Stedelijk Afvalwater, is dus volgens de minister wel haalbaar met de BBT, wat trouwens ook blijkt uit de praktijk.

De toelichting bij het voorstel van decreet stelt verder dat de normen voor mestverwerking strenger zijn dan de van toepassing zijnde VLAREM-normen voor vergelijkbare sectoren. Het probleem zoals door de indieners weergegeven en waarvoor het voorstel van decreet een afwijkende norm wenst te introduceren, geldt niet enkel voor de mestverwerking maar ook voor andere sectoren. Sectoren zoals de papierverwerkende nijverheid, slachthuizen (hemoglobine is een moeilijk afbreekbare stof, evenals andere componenten in bloed), voedingsindustrie (schorsenerenverwerking geeft hoge CZV-waarden, wassen van bieten en van aardappelen, enzovoort) worden op dezelfde manier behandeld. Deze vergelijkbare sectoren vallen immers onder de bepalingen van de richtlijn Stedelijk Afvalwater waardoor ze voor CZV aan strengere normen moeten voldoen dan wat in eerste instantie zou blijken uit de sectorale normen in VLAREM. De sectorale normen voor deze sectoren zijn feitelijk zonder voorwerp aangezien ze niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van voormelde richtlijn.

In de tekst van het voorstel van decreet wordt ook gesteld dat deze stoffen weinig invloed hebben op de zuurstofhuishouding van het oppervlaktewater. Dit komt omdat het hier gaat om stoffen die moei-

lijk afbreekbaar zijn. De afbraak – en dus het negatief milieu-effect – treden volgens de minister echter op langere termijn op. Het toelaten van deze normverhoging zou tot gevolg hebben dat de toestand van het oppervlaktewater opnieuw biologisch en chemisch achteruit zou gaan door de zuurstofonttrekking.

Volgens de minister is er vandaag reeds een soepelere norm van 2000 mg/l van toepassing in de gevallen waar het milieu-effect op de ontvangende waterloop aanvaardbaar is, met name bij grote verdunning tenzij het gaat om een oppervlaktewater met een bijzondere bestemming (viswater, schelpdierwater, drinkwater) of bij lozing in brak water. In dit kader verwijst de minister ook naar het antwoord dat minister Theo Kelchtermans begin 1999 gaf op een parlementaire vraag van de heer Jacques Timmermans (*Vr. en Antw. Vl. Parl. 1998-99*, 21 mei 1999, 1575).

Wat de inhoud van het voorstel betreft, besluit de minister dat vanuit ecologisch oogpunt kan gesteld worden dat een verdere versoepeling van de norm van 125 mg/l naar 1000 mg/l zoals voorgesteld onaanvaardbaar is.

De minister herhaalt verder dat er juridische bedenkingen bij het voorstel van decreet kunnen worden geformuleerd. Met dit voorstel van decreet wordt een wijziging doorgevoerd aan lozingsnormen die werden vastgesteld door de Vlaamse regering. Vraag is of dit juridisch een goede oplossing is. De aanpak waarbij de decreetgever zelf een regeling uitwerkt met betrekking tot bepalingen in VLAREM II, is legistiek af te keuren. Een dergelijke werkwijze komt de rechtszekerheid niet ten goede. Bovendien kan een latere wijziging aan die bepalingen er ook enkel komen bij decreetswijziging.

– *Replik van de indiener*

De heer *Jef Van Looy* reageert in de vergadering van 11 maart 2003 op het standpunt van de Vlaamse regering. Het lid zegt de nota aan de Vlaamse regering op basis waarvan het standpunt werd ingenomen en die door de minister werd toegelicht, beneden alle peil te vinden.

Vooreerst slaat de verwijzing in de nota naar de BBT-studie over mestverwerking (hoofdstuk 8.4) niet op de studie van de VITO uit 2002, maar op een oudere studie die dateert van 1998. Bovendien citeert de nota maar één zin uit de studie uit 1998, die dan nog uit zijn context wordt gehaald. De volledige passage in het vermelde hoofdstuk 8.4 luidt :

“de normen voor stedelijk afvalwater zijn wel voor CZV en BZV maar niet voor N-totaal en P-totaal haalbaar voor mestverwerking (inclusief verdamers). Enkel mestverwerkingssystemen die geen afvalwater genereren komen in aanmerking. Deze normen komen dus in praktijk overeen met lozingsverbod voor mestverwerking.” Dit is een totaal andere conclusie dan stellen dat de lozingsnormen haalbaar zijn, zoals vorige vergadering door de minister werd beweerd.

De minister stelde vorige week ook dat sectoren vergelijkbaar met mestverwerking – waarvoor de lozingsnormen in VLAREM volgens de heer Van Looy veel soepeler zijn dan voor mestverwerking, omdat ze op BBT-studies zijn gebaseerd – onder de bepalingen van de richtlijn Stedelijk Afvalwater vallen. Daardoor zouden ze voor CZV aan strengere normen moeten voldoen dan wat in eerste instantie zou blijken uit de sectorale normen in VLAREM. De sectorale normen voor deze sectoren zouden feitelijk zonder voorwerp zijn aangezien ze niet in overeenstemming zijn met de bepalingen van voormelde richtlijn. De heer Jef Van Looy heeft deze stelling getoetst bij de betrokken ambtenaren van Aminal en die blijkt evenmin correct.

Het is wel zo in dat bepaalde sectoren de technologische ontwikkeling zo ver gevorderd is dat op basis van het BBT-principe strengere normen dan in VLAREM kunnen worden opgelegd. Wanneer de betrokken bedrijven een nieuwe milieuvergunning aanvragen, kunnen bijkomende voorwaarden in die zin worden opgelegd. Het gaat dan vooral over de zogenaamde P-bedrijven, de prioritaire bedrijven die veel afvalwater lozen en dus een grote invloed hebben op de kwaliteit van het oppervlaktewater en de werking van waterzuiveringsinstallaties en die daarom worden aangezet tot zelfzuivering. Als algemeen principe geldt dat bedrijven die zelf hun afvalwater zuiveren en het daarna lozen de norm voor stedelijk afvalwater moeten halen. De omzendbrief terzake bevat echter een aantal voorwaarden en uitzonderingen zodat in de praktijk volgens het lid geen enkele sector aan de norm voor stedelijk afvalwater moet voldoen.

De heer Jef Van Looy stelt ook het derde argument van de minister te kunnen weerleggen, namelijk dat de afbraak van de plantaardige vezels op lange termijn wel een milieu-effect hebben. Volgens het lid is er al onmiddellijk en permanent een chemisch zuurstofverbruik omdat het afbraakproces onmiddellijk start, alleen is het zo klein dat het onmeetbaar is. Het is dus niet correct dat er op lange termijn plotseling een verhoogd effect zou zijn. Er

doen zich door de trage afbraak van deze component van het CZV dan ook geen problemen voor in de natuur, in tegenstelling tot het biologisch zuurstofverbruik (BZV), dat vooral bij hogere temperaturen wel een belangrijke impact heeft op de waterkwaliteit. De RWZI's kunnen de norm voor CZV alleen halen omdat het huishoudelijk afvalwater aanzienlijk wordt verdund. Indien er, bijvoorbeeld door een algemene afkoppeling van het regenwater, geen verdunning meer zou zijn, dan zou geen enkele RWZI aan de norm voldoen. De zuivering zou dan enkel mogelijk zijn door zeer dure technieken, die de kostprijs van de waterzuivering zouden vermenigvuldigen.

In de tweede BBT-studie van de VITO uit 2002 wordt in hoofdstuk I ook vermeld dat “de aanbevelingen voor sectorale vergunningsvoorwaarden, zoals die in de eerste uitgave van de BBT-studie opgenomen waren, niet meer zijn geformuleerd gezien het vergunningskader nu in VLAREM II vastligt”. De VITO wil volgens de heer Jef Van Looy met andere woorden geen uitspraak meer doen over de normen omdat die door de beleidsverantwoordelijken reeds zijn vastgelegd.

De heer Jef Van Looy verwijst in dit verband ook naar het verslag van de hoorzitting in de commissie in juli 2003 naar aanleiding van de bespreking van voorstellen van decreet over mestverwerking. Daarbij werd onder meer het voorstel van de heer André Denys besproken om mestverwerkingsinstallaties door de overheid te laten certificeren. De heer Roger Dijkmans van de VITO wees erop dat “de meeste VLAREM-normen op een BBT-studie zijn gebaseerd. De CZV-norm is echter op de vergunningsnorm voor rioolwaterzuiveringsinstallaties gebaseerd. Aan de hand van biologische zuivering zal de lage CZV-waarde niet worden gehaald, maar dat is geen groot milieuprobleem. Na een biologische zuivering kan echter gemakkelijker zuiver water bekomen worden.” (*Parl. St. Vl. Parl.* 2002-03, nr. 1643/1, p.11).

De heer Jef Van Looy wees er bij die gelegenheid de vertegenwoordiger van de VITO op dat uit de praktijk inderdaad blijkt dat biologische zuivering gecombineerd moet worden met omgekeerde osmose en zelfs met actiefekoolfilters om de norm te halen. De kosten lopen echter zodanig op dat de vooropgestelde verwerkingspercentages niet haalbaar zijn. Het lijkt dan beter om die CZV-norm te versoepelen waardoor bepaalde installaties wel rendabel zouden worden. De impact op het milieu is immers heel beperkt. De spreker van de VITO bevestigde dat als de normen soepeler worden gemaakt, bepaalde technieken inderdaad goedkoper

worden. “Na biologische zuivering van mestvloeistof heeft de hoeveelheid CZV relatief weinig invloed op de zuurstofvraag van het milieu”, aldus de heer Dijkmans. Deze uitspraken bevestigen de stelling van de indieners dat een versoepeling van de CZV-norm geen negatieve effecten heeft voor het leefmilieu.

De heer Jef Van Looy besluit hieruit dat de minister foutieve informatie heeft gekregen en aan de commissie heeft meegedeeld.

– *Procedure*

Minister *Jef Tavernier* repliceert dat het om een technische materie gaat. Ook de opmerkingen van het lid zijn zeer technisch van aard en de minister wil deze verder laten onderzoeken. Eventueel zou de commissie deskundigen kunnen horen.

De heer *Jef Van Looy* heeft er begrip voor dat de minister de voorgeschiedenis van dit dossier niet kent. Het probleem kwam reeds herhaaldelijk ter sprake in de commissie en er is heel wat informatie beschikbaar in studies en verslagen. Het lid was aanvankelijk ook voorstander van een hoorzitting met de VITO maar de tijd lijkt hiertoe te ontbreken, gelet op het einde van de legislatuur. Omdat er ook het juridische en legistieke probleem is van een voorstel van decreet dat een uitvoeringsbesluit wil wijzigen, en er bovendien op dit ogenblik een reeks wijzigingen van VLAREM door de minister worden voorbereid, wil de heer Jef Van Looy een initiatief om snel tot aanpassing van de VLAREM-norm te komen. Dat kan ook in de vorm van een voorstel van resolutie.

De heer *Jacques Timmermans* deelt de mening dat in dit geval een voorstel van resolutie de voorkeur verdient boven het decretaal ingrijpen in een besluit van de regering. De commissievoorzitter bevestigt dat de commissie geen tijd meer heeft om nog een hoorzitting met deskundigen te organiseren. Tijdens eerdere hoorzittingen stelden vertegenwoordigers van de VITO en het studiebureau EDW dat er milieutechnisch geen probleem is bij het niet halen van de huidige CZV-norm. In een voorstel van resolutie kan aan de Vlaamse regering worden gevraagd om de lozingsnorm aan te passen en mee te nemen in de VLAREM-wijziging, zij het dan voor de heer Jacques Timmermans onder de voorwaarde dat de stelling wordt bevestigd dat er geen milieukundig probleem is. Op die manier kan de commissie vermijden dat ze zelf de technische discussie moet aangaan.

Een voorstel van resolutie van de heer Jef van Looy en mede-ondertekenaars van de CD&V-fractie wordt rondgedeeld in de vergadering (*Parl. St. Vl. Parl.* 2002-03, nr. 2242/1). Daarin wordt de Vlaamse regering gevraagd om in bijlage 5.3.2. van VLAREM II de CZV-waarde voor lozingen in niet-brak water te verhogen van 125 mg/l naar 1.000 mg/l. De heer Jef Van Looy zegt te overwegen het voorstel van decreet in te trekken indien de commissie het voorstel van resolutie goedkeurt.

II.3. Voortzetting van de bespreking (vergadering van 18 en 23 maart 2004)

Minister *Jef Tavernier* antwoordt in de vergadering van 18 maart 2004 op de kritiek van de heer Van Looy op het standpunt van de Vlaamse regering. De minister heeft, gelet op de techniciteit van de discussie, de beweringen van het lid grondig laten natrekken en betwist uitdrukkelijk dat het standpunt van de Vlaamse regering gebaseerd is op een selectieve lezing van de studies en op foutieve informatie.

De minister reageert in eerste instantie op de kritiek dat hij uit een achterhaalde studie zou hebben geciteerd en dat er ondertussen een nieuwe studie is. Het is inderdaad zo dat in de nota aan de Vlaamse regering enkel werd verwezen naar de eerste BBT-studie. De reden hiervoor is volgens de minister eenvoudig : de technologische en economische haalbaarheid van de normen voor mestverwerking werd onderzocht in het kader van de eerste BBT-studie mestverwerking, daterend van 1998. Bij de opmaak van deze eerste studie werden alle argumenten die tot vandaag worden aangevoerd in aanmerking genomen. Diezelfde studie leidde uiteindelijk tot de besluitvorming zoals die in VLAREM werd opgenomen.

Bij de opmaak van de tweede, aanvullende BBT-studie in 2002 werd de behoefte aan een actualisatie van de vastgestelde normen niet noodzakelijk geacht omdat er geen elementen waren om dat te doen. Het toenmalige begeleidingscomité, waarin overigens ook de sectoren vertegenwoordigd waren, keurde dat trouwens goed. De studie van 2002 neemt de normen van 1998 dus als uitgangspunt en het is dan ook logisch en correct dat in deze normendiscussie naar de studie van 1998 wordt verwezen.

Wat de zogenaamde selectieve verwijzing naar de eerste BBT-studie uit 1998 betreft, verwijst de minister opnieuw naar hoofdstuk 8.4 van deze studie. Daarin wordt gesteld dat ‘de normen voor BZV en CZV haalbaar zijn, maar niet voor N en P’. Het

probleem ligt dus op het vlak van stikstof en fosfor en niet op het vlak van het halen van de CZV-norm. De rest van het citaat luidt “Enkel mestverwerkingssystemen die geen afvalwater genereren komen in aanmerking. Deze normen komen dus in praktijk overeen met een lozingsverbod voor mestverwerking”. Dit slaat dus niet op de CZV- of BZV-norm, maar op de stikstof- en fosfornorm. De minister blijft met andere woorden bij zijn besluit dat de CZV-norm volgens de BBT-studies, zowel de eerste als de tweede, haalbaar is. Dit wordt volgens de minister ook in de praktijk bewezen: de installaties van de verwerkingsbedrijven Danis en Vlatca voldoen aan de normen.

De minister laat verder opmerken dat de sector, indien die een probleem heeft met de sectorale normen, overeenkomstig de procedure beschreven in artikel 1.2.3.1. van VLAREM II zelf een gemotiveerd dossier kan inleiden tot wijziging van sectorale voorwaarden. Hiertoe moet een met redenen omklede aanvraag worden ingediend bij de minister die, na advies van de gewestelijke milieuvergunningencommissie en SERV en MiNa-Raad, de aanvraag voorlegt aan de Vlaamse regering waarna deze een beslissing neemt. Voor andere sectoren werden dergelijke vragen reeds behandeld. Inzake mestverwerking werd de vraag tot vandaag niet gesteld of heeft ze de minister in elk geval niet bereikt.

Aangaande de milieukundige gevolgen van een verhoging van de CZV-waarde wil de minister nog stellen dat het hierbij meestal gaat om traag afbrekende humuszuren, waardoor men op het eerste zicht kan besluiten dat deze geen grote invloed zullen hebben op de zuurstofhuishouding van de ontvangende waterloop. Echter, wanneer ze in grotere hoeveelheden en op grotere schaal worden geloosd, zou dit misschien wel de nodige gevolgen kunnen hebben op de zuurstofhuishouding. Deze effecten zouden op zijn minst genuanceerd wetenschappelijk moeten worden onderbouwd.

Daarnaast wijst de minister erop dat uit het meest recente jaarrapport ‘Waterkwaliteit – Lozingen in het water 2002’ van de VMM eens te meer blijkt dat CZV de grootste probleemparemeter is in Vlaanderen. Niet minder dan 87% van de meetpunten in oppervlaktewater voldeed in 2002 niet aan de basiskwaliteitsnorm voor CZV (90% in 2001). Dat is het hoogste percentage van alle getoetste parameters. Ook in de kaderrichtlijn Water (Richtlijn 2000/60/EG) is CZV opgenomen in de indicatieve lijst van belangrijkste verontreinigingen (bijlage VIII). Verder moet volgens de minister toch ook de nodige reserve in acht worden geno-

men ten aanzien van mestverwerkingsinstallaties die zullen lozen in bovenlopen van rivieren, waar de oppervlaktewaterkwaliteit vaak nog beter is, maar ook de gevoeligheid voor verontreiniging groter. Het is dus niet alleen kwestie van de hoeveelheid geloosde stoffen, maar ook de aard van de ontvangende waterloop die van belang is om uit te maken of en in welke omstandigheden een versoepeling van de norm aanvaardbaar is. Gelet op het voorgaande meent de minister dat het dan ook niet aanvaardbaar is de sectorale CZV-norm voor het lozen van effluënten uit mestverwerkingsinstallaties te versoepelen zonder voorafgaandelijk een meer diepgaande inschatting te maken van de omvang van de te verwachten milieukundige gevolgen ervan.

Ook werd in de onderbouwing van de vraag tot versoepeling van de CZV-norm, door het ingenieursbureau EDW verwezen naar het feit dat een aantal ionen (onder andere chloriden) een bijdrage leveren in de CZV. Dit lijkt een te onderzoeken aandachtspunt, want chloriden zullen in de praktijk niet leiden tot zuurstofverbruik, maar op laboratoriumschaal blijkt dat ze wel meetellen bij de bepaling van CZV. In essentie kan dit dus een argument zijn om de milieu-impact van een deel van de CZV te relativiseren, maar de minister maakt daar onmiddellijk twee bedenkingen bij. Ten eerste zijn er geen cijfergegevens voorgelegd die deze stelling onderbouwen, zodat het onmogelijk is om te bepalen hoe belangrijk dit argument is. Indien het een terecht argument zou zijn, dan geldt het verder niet enkel voor afvalwater van mestverwerking, maar in meerdere of mindere mate voor afvalwaters van alle andere sectoren. Ook dit verdient volgens de minister een verdere wetenschappelijke onderbouwing, voordat er enige conclusie wordt uit getrokken.

De minister doet daarom de suggestie de resolutie op enkele punten te wijzigen. Er zou bij de overwegingen kunnen worden toegevoegd dat onvoldoende duidelijk is wat de invloed zou zijn van een verhoging van de norm op de zuurstofvraag in het milieu, ook rekening houdend met de mogelijke sterke stijging van het aantal mestverwerkingsinstallaties en met de plaats en de kwetsbaarheid van de waterloop waarin de lozingen zullen plaatsvinden. Ook de vaststelling dat CZV de grootste probleemparemeter is in Vlaanderen (cf. supra) zou het best worden vermeld. De Vlaamse regering zou dan kunnen worden gevraagd om na te gaan of de CZV-waarde van lozingen in niet-brak water kan worden verhoogd van 125 mg/l naar 1.000 mg/l.

De minister besluit dat, ongeacht de discussie over de interpretatie van bepaalde studies, de bereidheid bestaat om het gestelde probleem wetenschappelijk te onderzoeken. Daarnaast heeft de sector de mogelijkheid om een gemotiveerd dossier in te dienen tot wijziging van de voorwaarden.

De heer *Jef Van Looy* geeft in dezelfde en de volgende vergadering een reactie op de verklaring van de minister. Een eerste punt betreft de verwijzing naar hoofdstuk 8.4 van de BBT-studie inzake mestverwerking. Het lijkt toch logisch dat de minister zou verwijzen naar de meest recente en lijvige studie inzake mestverwerking, die dateert van 2002. De verwijzing van de minister slaat echter op de eerste studie uit 1998. Volgens de heer *Jef Van Looy* is het algemeen bekend dat sinds 1998 de mestverwerking een belangrijke evolutie heeft doorgemaakt. Het probleem dat er toen was met stikstof en fosfor (N en P) is nu achterhaald, maar uit de recente hoorzitting bleek duidelijk dat er een probleem is met de CZV-norm. Stellen dat er in 1998 geen probleem was met CZV is volgens het lid niet correct daar de passage duidelijk ‘inclusief verdampers’ vermeldt en verder stelt dat enkel mestverwerkingssystemen die geen afvalwater lozen in aanmerking komen. De interpretatie van de minister van de studie uit 1998 is volgens het lid dus niet correct. De heer *Jef Van Looy* zegt hierover contact te hebben opgenomen met de auteur van de studie die de interpretatie van het lid bevestigde.

De heer *Dijkmans van de VITO* verklaarde in de recente hoorzitting ook duidelijk dat aan de hand van biologische zuivering de lage CZV-waarde niet zal worden gehaald, maar dat dit geen groot milieuprobleem vormt. De lage CZV-waarde kan niet worden gehaald omdat de refractaire component (plantaardige vezels en dus in feite humus) maar zeer traag afbreekt.

De heer *Jef Van Looy* reageert ook op de uitspraak van de minister dat de normen voor CZV in de praktijk wel worden gehaald door de installaties van *Danis* en *Vilatca*. Kent de minister echter de kostprijs van deze installaties? Enkel grote integratiebedrijven kunnen zich een dergelijke technologie veroorloven. Voor de gewone, familiale bedrijven is dit echter onbetaalbaar. Ook EDW, de constructeur van de installatie van *Vilatca*, pleitte tijdens de hoorzitting voor een aanpassing van de norm.

De installatie van *Danis* is gebaseerd op verdamping (het restwater wordt verdampt en later opnieuw gecondenseerd), een technologie waarvan in 1998 al werd gesteld dat ze de normen kon halen op voorwaarde dat er niet geloosd werd. Het

procédé voor verdamping is volgens de heer *Jef Van Looy* erg kostelijk en vergt bovendien zeer veel energie. Is dat dan een geschikte oplossing voor het milieu? De *Vilatca*-installatie werkt met een actievekoolfilter waarmee het restwater tot bijna drinkwaterkwaliteit kan worden gezuiverd. Deze techniek is echter geen BBT aangezien ze zeer duur is en voor de doorsnee veehouder onbetaalbaar is.

De firma *Danis* zou volgens de informatie van het lid wel contact opnemen met volksvertegenwoordigers om te stellen dat hun installatie haalbaar is. De heer *Jef Van Looy* wijst er echter op dat deze firma slechts een klein percentage van het overschot moet verwerken. Voor familiale bedrijven die 70, 80 tot zelfs 90 percent van hun overschot moeten verwerken is de deze installatie niet haalbaar en dus ook geen BBT.

Het lid merkt verder op dat de minister niet meer terugkomt op zijn eerdere stelling dat de norm voor stedelijk afvalwater (en dus niet de VLA-REM-norm) ook zou gelden voor vergelijkbare sectoren. De minister meent daarentegen wel dat het niet aangewezen is de sectorale CZV-norm voor mestverwerkingsinstallaties te versoepelen zonder voorafgaandelijk een meer diepgaande inschatting te maken van de omvang van de te verwachten milieukundige gevolgen. De heer *Jef Van Looy* verwijst naar de CZV-normen voor andere sectoren, zoals wasserijen (700 mg/l indien ze op oppervlaktewater lozen), de petrochemie (1.000 mg/l voor oppervlaktewater) en de reiniging van wagens en binnenschepen (1.200 mg/l voor oppervlaktewater). Heeft de minister de milieukundige gevolgen van deze lozingen laten berekenen? De spiritusnijverheid kan zelfs gaan van 26.000 tot 42.000 mg/l afhankelijk van het soort melasse dat als basis wordt gebruikt. Al deze normen kwamen tot stand op basis van het BBT-principe. Enkel voor mestverwerking wordt BBT als uitgangspunt verlaten, wat ook wordt bevestigd door de *VITO*, en wordt eenzijdig de norm voor stedelijk afvalwater (125 mg/l) opgelegd. Voor de heer *Jef Van Looy* is het onduidelijk waarom men enkel voor de landbouwsector een zeer strenge houding aanneemt zonder dat er een BBT-studie aan de basis ligt.

De norm voor stedelijk afvalwater wordt in principe wel opgelegd aan de P-bedrijven die zelf zuiveren, maar het lid heeft er reeds eerder op gewezen dat de omzendbrief terzake zoveel voorwaarden en uitzonderingen bevat, dat in de praktijk niet aan de norm moet worden voldaan.

De heer *Jef Van Looy* begrijpt dan ook niet dat in een voorstel van resolutie een studie naar de milieukundige gevolgen van de aanpassing van de

norm voor mestverwerking moet worden gevraagd, terwijl die studie voor andere sectoren ontbreekt. Ook de verwijzing naar CZV als grote probleemparameter, die op bijna alle meetpunten in Vlaanderen wordt overschreden, is naast de kwestie. Het is logisch dat die norm wordt overschreden op plaatsen met een dichte bevolking. Er wordt niet bij vermeld wat dan het toekomstige effect op het milieu is van het niet halen van de CZV-norm voor stedelijk afvalwater door de mestverwerkingsinstallaties. Het volstaat niet te verwijzen naar een mogelijk toekomstig probleem in de vorm van een grote toename van het zuurstofverbruik, daar enkel de refractaire component van CZV een probleem stelt voor de mestverwerking en de afbraak daarvan zo traag verloopt dat hij onmeetbaar is in de natuur. Er is volgens de spreker geen invloed op de biologische kwaliteit van het water.

In een resolutie louter vragen dat de regering eerst nog zou nagaan of de norm kan worden aangepast, lijkt het lid in eerste instantie weinig zinvol. De Vlaamse regering heeft daartoe geen resolutie nodig.

De heer *Jacques Timmermans*, commissievoorzitter, wijst op de beperkte tijd die de commissie nog rest om voorstellen van decreet en resolutie te bespreken. Met het voorstel van resolutie kan door het uittreidend Vlaams Parlement toch nog een duidelijk signaal worden gegeven aan de volgende Vlaamse regering.

III. WIJZIGING VAN DE TEKST VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

De heer *Jacques Timmermans* stelt in de vergadering van 23 maart 2004 voor in de resolutie aan de Vlaamse regering te vragen om te onderzoeken of de CZV-waarde voor lozingen in niet-brak water kan worden verhoogd. Op die manier heeft de regering de mogelijkheid om de wetenschappelijke argumenten op een rijtje te zetten. Het lid wil de aanbeveling in die voorzichtige vorm gieten, eerder dan in de resolutie te vragen de norm op te trekken tot 1.000 mg/l, omdat de commissie dan zelf de wetenschappelijke discussie niet moet aangaan.

De heer *Jef Van Looy* merkt op dat de VITO in het verleden reeds een norm voor CZV heeft voorgesteld. Die werd echter niet gevolgd; de Vlaamse regering heeft zich immers beperkt tot het opleggen van de norm voor stedelijk afvalwater. Intussen is het voorstel van de VITO achterhaald en ook de BBT-studie uit 1998, toen er nog geen installaties operationeel waren en alles op basis van een proefopstelling moest worden nagegaan. Waarom dan niet aan de Vlaamse regering vragen om opnieuw

een BBT-studie uit te voeren en op basis daarvan nieuwe normen voor te stellen?

De heer *Karlos Callens* vindt het een goed voorstel om een grondig onderzoek te vragen over de mogelijkheid de norm aan te passen. De sector is inderdaad vragende partij voor een aanpassing van de lozingsnormen. Een bedrijf als Danis kan met zijn installatie weliswaar aan de opgelegde voorwaarden voldoen, maar voor andere verwerkers is dit niet haalbaar om financiële redenen. De VLD kan, na een grondig onderzoek van de gevolgen ervan, het aangepaste voorstel van resolutie dan ook steunen.

Amendement nr. 1 van de heren *Jef Van Looy*, *Karlos Callens*, *Jacques Timmermans*, *Jos Bex* en *Johan Malcorps* (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-04*, nr. 2242/2) strekt ertoe bij de overwegingen in 3°, bij de verwijzing naar de uitspraak van de vertegenwoordiger van de VITO, de woorden “volgens hem” in te voegen.

Amendement nr. 2 van dezelfde indieners strekt ertoe de laatste streep, met de vraag aan de Vlaamse regering, te vervangen. In de bij amendement voorgestelde tekst wordt de regering gevraagd om te onderzoeken of in bijlage 5.3.2. van VLAREM II, in de bepaling in 24bis over mestverwerkingsinstallaties, de normen en meer specifiek de CZV-waarde van lozingen in niet-brak water kunnen worden verhoogd.

Aan het BBT-kenniscentrum van de VITO moet hiertoe worden gevraagd een voorstel te doen van BBT-gerelateerde lozingsnormen.

Amendementen nrs. 1 en 2 worden aangenomen met 11 stemmen.

IV. EINDSTEMMING

Het gewijzigde voorstel van resolutie wordt aangenomen met 11 stemmen.

Het voorstel van decreet (*Parl. St. Vl. Parl. 2003-04*, nr. 1949/1) wordt ingetrokken.

De verslaggever,

Jos BEX

De voorzitter,

Jacques TIMMERMANS

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

Het Vlaams Parlement,

– overwegende dat :

- 1° de mestverwerkingssector de CZV-norm van 125mg/l als een belangrijk probleem ervaart voor het behalen van een verwerkingspercentage van 100% ;
- 2° deze norm enkel gehaald kan worden door zeer dure technieken te gebruiken, namelijk actiefekoolfilter, geavanceerde oxidatietechnieken, membraantechniek of andere polijstingstechnieken, waardoor de totale verwerkingskosten grosso modo verdubbelen ;
- 3° de heer Dijkmans van het BBT-kenniscentrum van het VITO, tijdens een hoorzitting in de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Ruimtelijke Ordening op 1 juli 2003 bevestigde dat bij de verwerking van mest aan de hand van biologische zuivering de lage CZV-waarde niet gehaald kan worden maar dat dit volgens hem geen grote milieuproblemen geeft ;
- 4° de heer Dijkmans eveneens stelde dat na biologische zuivering van mest de overige stoffen die de CZV-parameter bepalen nog relatief weinig invloed hebben op de zuurstofvraag van het milieu ;
- 5° de mestverwerkingssector een CZV-norm van 1.000 mg/l een realistisch en technisch haalbaar alternatieve norm vindt ;

– vraagt aan de Vlaamse regering :

- 1° om te onderzoeken of in bijlage 5.3.2. van het besluit van de Vlaamse regering van 1 juni 1995 houdende algemene en sectorale bepalingen inzake milieuhygiëne in 24bis, b), wat betreft mestverwerkingsinstallaties, de normen en meer specifiek de CZV-waarde van lozingen in niet-brak water verhoogd kunnen worden ;
 - 2° hiervoor het BBT-kenniscentrum van de VITO te vragen een voorstel te doen van BBT-gerelateerde lozingsnormen.
-